

Ministrstvo za kulturo
dr. Asta Vrečko, ministrica
Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana
gp.mk@gov.si

Ljubljana, 29. januar 2024

Zadeva: Predlogi in pripombe Medijske zbornice k predlogu Zakona o medijih (EVA: 2023-3340-0019)

Na portalu e-demokracija je bil dne 12. decembra 2023 objavljen predlog Zakona o medijih (EVA: 2023-3340-0019; v nadaljevanju: predloga zakona). Upravni odbor Medijske zbornice, skupaj z člani Medijske zbornice, je predlog zakona preučili ter vam v nadaljevanju posredujemo predloge in pripombe na predlog zakona.

1. Splošne pripombe in predlogi k predlogu zakona

Predloga Zakona o medijih je bil težko pričakovan, saj z nastopom digitalnih medijev medijski trg že več let ni bil celovito reguliran. Vendar smo pričakovali bolj celovit zakon, ki bo poskrbel za zaščito in finančno stabilnost medijev s statusom posebnega pomena, kot tudi za regulacijo digitalnih medijev, ki vse bolj oblikujejo medijsko krajino v Sloveniji brez pravega nadzora in kriterijev. V nadaljevanju navajamo nekatere pomisleke glede predlaganega zakona.

Sistemska ureditev financiranja.

Ob pregledu predloga zakona ugotavljamo, da kljub dolgoletnim pozivom k ureditvi oziroma vzpostavitvi sistemskega financiranja radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena, tudi ta predlog zakona tega področja ne ureja. Še več, dejansko ukinja z zakonom obvezno sofinanciranje teh programov. S tem, ko se širi nabor upravičencev, kljub povečevanju razpoložljivih sredstev, nobeno določilo zakona ne zagotavlja, da bodo ti programi dejansko tudi sofinancirani.

Ob tem izpostavljamo, da so radijski in televizijski programi regulirani mediji, z zakonom določenimi programskimi obveznostmi tako z vidika dovoljena za opravljanje radijskih dejavnosti kot iz statusa programov posebnega pomena. Nesprejemljivo se zdi, da so regulirani mediji v istem košu kot drugi mediji, ki teh obveznosti nimajo, poleg tega pa lahko zaračunavajo tudi naročnino ali svoje izdaje prodajajo. Če želimo ohraniti radijske in televizijske programe s statusom posebnega pomena, je treba zanje zagotoviti stabilni vir financiranja. V nasprotnem primeru bodo v zelo kratkem času izginili. Programe s statusom posebnega pomena je veljavni zakon vzpostavil zato, da se ohranja nekomercialnost lokalnih in regionalnih radijskih in televizijskih programov, s predpisanim in nadzorovanim obsegom programskih vsebin. Zato je nujno, da država preko Zakona o medijih zagotovi ustrezna sredstva za njihovo sistemsko financiranje.

S tem ne zanikamo potrebe po zagotavljanju sredstev za podporo delovanja drugih medijev,

ampak treba je upoštevati specifikum programov posebnega pomena.

Glede na navedeno, predlagamo, da zakon izrecno loči med obsegom sofinanciranja programov posebnega pomena in ostalih medijev. Takšna ureditev je bila predvidena v že veljavnem zakonu, ki pa se je nato v praksi spremenila, in čeprav je bila predvidena podpora izrecno programov posebnega pomena, so bili iz teh sredstev sofinancirani medijski projekti nasploh, le da so bili razdeljeni na dve področji.

Dodatne administrativne obremenitve.

Ob pregledu zakona ugotavljamo, da predloga vsebuje veliko novih zahtev za medije, ki predstavljajo izjemno dodatno obremenjuje z vidika povečane administracije in birokracije.

Splošno znano dejstvo je, da dodatno (nepotrebno) administracijsko obremenjevanje gospodarstva povečuje stroške poslovanja ter, da se tako na državni ravni kot tudi na ravni EU že deluje v smeri administrativne razbremenitve. Kljub temu predlog zakona povečuje zahteve poročanja in administracije za medijska podjetja. Izpostavljamo, da takšen pristop predloga zakona v izjemno neenakopravni položaj postavlja lokalne in regionalne medije, ki so že kadrovsko podhranjeni, posredno pa se s tem lahko ustvarja medijska selekcija. Pri tem lahko vidimo, da se ustvarja preišljena medijska selekcija največjih komercialnih medijev, ki že sedaj zavzemajo večinski delež na oglaševalskem trgu.

Še posebej pereče je dejstvo, da se nalaga dodatna administrativna obremenitev v primerih, ko pristojni organi (npr. AJPES) že vodijo podatke v že obstoječih registrih. Gre torej za dodatno obremenitev medijskih podjetij, ki je popolnoma nepotrebna, saj pristojni državni organi informacije že lahko pridobijo sami in enostavneje. Ob tem izpostavljamo, da čeprav se ukinja razvid medijev (kar naj bi pomenilo zmanjšanje obremenitve), temu ni tako.

Glede na navedeno predlagamo, da predlagatelj zakona ponovno preuči določbe predloga zakona in njegovo besedilo prilagodi zmanjšanju (nepotrebne) administrativnega obremenjevanja medijskega trga.

Financiranje.

Iz predloga zakona izhaja, da pomoč medijem ni omejena samo na sofinanciranje programskih vsebin, ampak tudi za zagonska podjetja, nova znanja, nove produkte, subvencije deficitarnih poklicev v medijih, subvencij distribucijskih poti, novinarskih štipendij, subvencioniranje naročnin in podobno. Opozarjamo, da ni določeno koliko razpisov in kako se bo drobil predviden proračun in znesek državne pomoči medijem. Dodajamo, da je predvideno vsakoletno drugačno drobljenje finančnih sredstev. Takšen pristop nikakor ne zagotavlja finančne stabilnosti medijev, da bi lahko zagotavljal javni interes.

Regulacija spletnih medijev.

Predlog zakona ne regulira spletnih medijev, čeprav so vedno bolj v porasto (izjema je le ureditev komentiranja) Prav tako ni določeno v katerem primeru imajo spletni mediji pravico do pridobitve državne pomoči. Opozarjamo, da je vprašanje spletnih medijev pomembno predvsem ker se ustvarjanje vsebin za spletne medije bistveno razlikuje od produkcije televizijskih in radijskih vsebin. Namreč, spletni medij lahko ustanovi vsak in zanj lahko piše vsak, saj zanje sankcije za kršitve niso določene in jih tudi ne ureja predlog zakona.

Odprava prepovedi hkratnega opravljanja radijske in televizijske dejavnosti in prepoved vertikalne koncentracije telekomunikacijske, oglaševalske in medijske dejavnosti.

Ocenjujemo, da gre za popolnoma nespameten pristop. Pomeni, da mediji lahko hkrati opravljajo

televizijsko in oglaševalsko dejavnost, samostojni novinar pa ne sme opravljati novinarske dejavnosti in marketinških akcij. Odprava na splošno pomeni, da bodo oglaševalske agencije lahko ustanovile svoje medije v katerih bodo lahko opravile oglaševalske zakupe.

2. Pripombe in predlogi k posameznim členom predloga zakona

– K 3. členu predloga zakona (pomen izrazov)

a) K prvi točki 3. člena predloga zakona

Predlagamo, da se 1. točka 3. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi: *»1. Medij je oblika razširjanja programskih vsebin, ki so pod uredniško odgovornostjo izdajatelja, splošni javnosti, z namenom obveščanja, izobraževanja, zabave, vplivanja na javno mnenje ali trženja občinstev, na kateremkoli nosilcu objavljanja informacij ali prek katerekoli komunikacijske poti. Med medije štejejo zlasti časopisi in revije ter njihove elektronske različice, radijski programi, televizijski programi in druge avdiovizualne medijske storitve, spletni medijski portali, storitve spletnih vplivnežev, internetni radio, podkasti ~~idr.~~«*

Predlagamo tudi, da se v predlog zakona vključi definicija *»spletni vplivnež«* in *»podkasti«* z vidika števila sledilcev potrebnih za vpis v razvid medijev.

Obrazložitev:

Predlagamo, da se črta zapis *»idr.«*, saj se s tem zagotovi jasna opredelitev kaj in kdo se šteje za medij po tem zakonu. S tem se ne dopušča dvomnost opredelitve in se ustvari zaključen krog subjektov oziroma oseb, ki so zavezane spoštovati določbe tega zakona.

Glede definicije spletnih vplivnežev in podkastov opozarjamo, da je potrebno določiti število sledilcev oziroma njihov doseg kot mejnik kdaj je zahtevan vpis v razvid medijev. Ocenjujemo, da ni vsaka storitev spletnih vplivnežev ali podkast, ko ima nekaj deset ali sto sledilcev že medij. Iz obstoječe dikcije ni jasno kdaj pri navedenih skupinah lahko govorimo o mediju. Dodajamo, da z opredelitvijo subjektov, ki se štejejo kot mediji, je potrebno tudi v nadaljevanju zakona upoštevati, da so vsi ti subjekti zavezani k spoštovanju določb tega zakona (npr. vpis v razvid medijev, financiranje, oglaševanje).

b) K 11. točki 3. člena predloga zakona

Predlagamo razmislek o smiselnosti ureditve iz 11. točke 3. člena predloga zakona. Opozarjamo, da se programska zasnova lahko vsakoletno spreminja. Z zahtevo, da je programska zasnova del pogodbe o zaposlitvi med izdajateljem in urednikom ter izdajateljem in novinarjem, je potrebno vsako leto in za vsako spremembo skleniti aneks k pogodbi o zaposlitvi. S tem se povzroča dodatna administrativna obremenitev. S tem je smiselnost in doprinos takšne ureditve vprašljiv

c) K 24. točki 3. člena predloga zakona

Predlagamo črtanje 24. točke 3. člena predloga zakona. Predlagamo, da se pri opredelitvi povezanih oseb uporablja že veljavna področna zakonodaja.

Obrazložitev:

Pojem povezanih oseb je v slovenskem pravnem redu že opredeljen in uveljavljen. Na primer, povezane osebe opredeljuje Zakon o davku od dohodka pravnih oseb ter tudi Zakon o

gospodarskih družbah. Pri tem se že ustaljene in uveljavljene opredelitve povezanih oseb ne razlikujejo bistveno od definicije v 24. točki 3. člena predloga zakona. Smiselno se zdi, da se pri vprašanju povezanih oseb še naprej uporablja že veljavna področna zakonodaja. S tem se zmanjšuje tveganje za nesoglasja pri uporabi termina povezanih oseb v pravnih poslih.

- **K četrtemu odstavku 5. člena predloga zakona (novinarska avtonomija in uredniška neodvisnost) v povezavi z drugim odstavkom 7. člen predloga zakona (odgovorni urednik)**

Opozarjamo na kontradiktorno ureditev med četrnim odstavkom 5. člena in drugim odstavkom 7. člena predloga zakona. Četrty odstavek 5. člena določa, da novinarju nihče, brez njegovega soglasja, ne sme pomensko spremeniti, umakniti ali predelati njegovega prispevka. Medtem, drugi odstavek 7. člena določa, da odgovorni urednik odgovarja za vsako objavljeno informacijo.

S tem se ustvari kontradiktorna situacija, ko se odgovorni urednik lahko izogne odgovornosti za objavljeno informacijo z umaknitvijo prispevka (ter tudi spremembo, dopolnitvijo), vendar le ob soglasju novinarja. Pri tem ni določeno kakšna je delitev odgovornosti, ko bi odgovorni urednik vsebino želel umakniti, spremeniti ali dopolniti, vendar novinar za to ne poda soglasja. Opisana kontradiktorna ureditev negativno vpliva na možnost odgovornega urednika upravljati s tveganji za katere po drugem odstavku 7. člena odgovarja.

- **K 8. členu predlog zakona (vpis v razvid samostojnih novinarjev)**

Prvi odstavek 8. člena predloga zakona določa, da se status samostojnega novinarja pridobi z vpisom v razvid samostojnih novinarjev po predhodnem mnenju registrirane reprezentativne strokovne organizacije novinarjev. Predlagamo, da se omenjan člen in ureditev dopolni tako, da se določi kdo krije stroške priprave tega mnenja, saj to iz predloga zakona ne izhaja.

- **K 11. členu predloga zakona (posebne ugodnosti samostojni novinarjev do 35. let)**

Predlagamo črtanje 11. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Čeprav podpiramo možnost pridobivanja sredstev iz proračuna, opozarjamo, da ima 11. člen predloga zakona več vsebinskih pomanjkljivosti, ki bi v primeru njegove uveljavitve povzročile zmedo pri njegovem izvrševanju ter, pravno gledamo, tudi diskriminacijo. Izpostavljamo naslednje pomisleke glede predlaganega člena:

- Diskriminacija. Člen predstavlja kršitev prepovedi diskriminacije, saj povzroča neenako obravnavo glede na starost posameznika. Takšen pristop predstavlja neskladje tako z vidika slovenske Ustave kot tudi z vidika drugih (mednarodnih) pravnih aktov in aktov EU. To je še posebej pereče, saj ni jasno na podlagi katerih vidikov je predlagatelj zakona izbral starost 35 let ter ni navedenih jasnih razlogov zakaj samostojni novinarji nad 35 let do posebnih ugodnosti niso upravičeni.
- Obveznost ali možnost. V besedilu 11. člena (*»razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna se lahko v merilih«*) ni jasno določeno ali gre za obveznost ali le možnost upoštevanja statusa samostojnih novinarjev. V primeru, da gre le za možnost, to daje prosto odločitev pristojnim organom, ali bodo to določbo upoštevali ali ne. Gre za negativen vpliv na konsistentnost prakse.

- 20 odstotkov skupne vrednosti meril. Besedilo v tem delu ni jasno, saj ne obrazloži kaj točno je bilo z zapisom »ne sme presegati 20 odstotkov skupne vrednosti meril« mišljeno. To tudi ne izhaja iz obrazložitve k temu členu.
- **K tretjemu odstavku 12. člena predloga zakona (informacije za medije)**

Predlagamo, da se tretji odstavek 12. člena predloga zakona spremenita tako, da se glasi: »(3) Organ mora poslati mediju odgovor na vprašanje čim prej, oziroma najpozneje v **dveh petih delovnih dneh** od prejema vprašanja. Iz odgovora morata biti razvidna ime medija, ki je zastavil vprašanje, in vsebina vprašanja.

Obrazložitev:

Predlagana sprememba sledi trenutno veljavni ureditvi, ki se je izkazala za primerno in zato sprememba, ki jo predvideva predlog zakona, ni potrebna. Dodaten argument za spremembo kot jo predlagamo je, da bi predlog zakona uvedel daljše roke. V praksi bi z daljšanjem rokov dodatno otežili delo medijev, saj bi povzročili, da poročane informacije niso nujno več aktualne.

- **K 13. členu predloga zakona (javni interes na področju medijev)**

V nadaljevanju navajamo predloge in pripombe glede 13. člena predloga zakona.

a) K prvemu odstavku 13. člena predloga zakona

Predlagamo, da se v prvem odstavku doda nova alineja, ki se glasi: »*pravico prebivalcev lokalnih skupnosti do javnega obveščanja in obveščenosti v lokalnih skupnostih*«.

b) K drugemu odstavku 13. člena predloga zakona

Predlagamo, da se drugi odstavek 13. člena predloga zakona dopolni tako, da se opredeli kolikšni znesek oziroma del proračuna Republike Slovenije je namenjen za uresničevanje javnega interesa na področju medijev. Le s tem se lahko zagotovi zadostna jasnost zakonske določbe.

c) Predlagamo črtanje tretjega odstavka 13. člena predloga zakona

- **K 14. členu predloga zakona (državna pomoč medijev)**

V nadaljevanju navajamo predloge in pripombe glede 14. člena predloga zakona.

a) K prvemu odstavku 14. člena predloga zakona

Predlagamo, da se prvi stavek v prvem odstavku 14. člena spremeni tako, da se glasi: »(1) Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s proračunskimi sredstvi za medije, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, **lahko** podpira«.

Obrazložitev: Predlagana sprememba pripomore k večji pravni določnosti zakonskega besedila in pozitivno pripomore k uresničevanju javnega interesa na področju medijev.

Predlagamo, da se v prvem odstavku doda nova alineja, ki se glasi: »*ustvarjanje vsebin in razširjanje lokalnih programskih vsebin*«.

Obrazložitev: Le s tem se zagotovi enakopravni položaj medijev lokalnega pomena pri ureditvi državne pomoči v okviru tega zakona.

Predlagamo, da se peta alineja prvega odstavka 14. člena dopolni z opredelitvijo pojma »*digitalni prehod medijev*«. Predlagamo tudi, da se osma alineja prvega odstavka dopolni z opredelitvijo kateri poklici se obravnavajo kot »*deificirani medijski poklici*«.

Obrazložitev:

Pri digitalnem prehodu medijev je potrebno dodatno navesti ali se to nanaša le na novo nastale medije ali tudi na že obstoječe medije. Novi mediji bodo tako ali tako digitalni, ker tako določa zakon. Zato je potrebno definirati digitalni prehod obstoječih medijev. Pri tem je potrebno opredeliti tukaj kaj točno pomeni digitalizacija (npr. ali to pomeni tudi uporaba družbenih omrežij).

Hkrati je potrebno dodatno opredeliti kateri poklici se štejejo za »deificiran medijski poklic«, saj lahko s tem dosežemo zahtevano jasnost zakonske določbe. To je ključno ravno v tem delu zakonske določbe, saj se opredeljuje za kaj točno se državna pomoč lahko dodeli.

b) K drugemu odstavku 14. člena predloga zakona

Predlagamo, da se drugi odstavek 14. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi: »(2) Za namene iz prejšnjega odstavka se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj **šest milijonov EUR, od tega je znesek v višini najmanj štirih milijonov EUR namenjen za radijski in televizijski program s statusom posebnega pomena. Višina državne pomoči medijem se usklajujejo enkrat letno z inflacijo iz preteklega leta. ~~štirih odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu~~**«.

Obrazložitev:

Ob pregledu predloga zakona ugotavljamo, da se krog upravičencev do financiranja širi (glej točko 1. tega dopisa). Hkrati so se zaradi visoke inflacije in energetske krize znatno povišali stroški na vseh področjih, tudi pri delovanju medijev. S predlagano spremembo bi omogočili delovanje medijev še naprej in s tem ohrani in izboljšali standard medijskih vsebin. S tem je povezano tudi vsakoletno usklajevanje z inflacijo, saj se le s tem lahko doseže usklajenost državne pomoči z dejanskim stanjem na trgu in ekonomiji. Usklajevanje z inflacijo pomaga ohranjati realno vrednost državne pomoči. Brez rednega usklajevanja bi se dejanska kupna moč sredstev zmanjševala, kar vodi v nedoseganje namena državne pomoči medijem.

Dodatno v premislek predlagamo ureditev, ki trenutno ustvarja odvisnost od višine prispevka za RTV Slovenija in njegovega pobranega zneska. Kot znano, so v preteklosti že bili predlogi, da bi se vrednost / znesek RTV prispevka zmanjšal ali celo ukinil. Predlog zakona pa višino celotne državne pomoči veže na pobrana sredstva iz tega prispevka. Zato menimo, da bi bilo smiselno, da se sredstva za državno pomoč medijev zagotovijo iz drugih virov in se tako ne vzpostavi njena odvisnost od RTV prispevka, ki je politično pereče vprašanje.

Hkrati opozarjamo, da ta sistem ne predstavlja sistemsko financiranje, ampak gre za financiranje za določeno časovno obdobje (za najmanj 3 leta). V tem delu se navezujemo na točko 1. tega dopisa.

– **K 15. členu predloga zakona (postopek dodelitve državne pomoči).**

V nadaljevanju navajamo predloge in pripombe glede 15. člena predloga zakona.

a) K šesti alineji petemu odstavku 15. člena predloga zakona

Predlagamo črtanje šeste alineje petega odstavka 15. člena predloga zakona (*»doseg medijev in občinstvo«*).

Obrazložitev:

Peti odstavek 15. člena določa, da se pri kriterijih in merilih za presojo in ocenjevanje vlog prijavitelje v okviru državne pomoči upošteva zakonsko določena izhodišča. Eno izmed teh izhodišč je tudi doseg medijev in občinstvo. Predlagamo, da se ta kriterij črta. Slednje je smiselno ob upoštevanju dejstva, da imamo v slovenskem medijskem prostoru veliko manjših medijev, ki delujejo na manjšem (lokalnem / regionalnem) območju in s tem realno ne morejo imeti potrebno velikega dosega in občinstva. Z uveljavitvijo takšnega kriterija bi bili avtomatično postavljeno v slabši položaj in potencialno izključeni iz možnosti pridobiti državno pomoč. Dodajamo, da so ti mediji tudi najbolj odvisni od morebitne državne pomoči, saj zaradi delovanja na lokalnih / regionalnih območjih, delujejo na območjih, ki komercialno niso zanimiva. Brez državne pomoči oziroma izključitev iz možnosti njene pridobitve se ogroža njihov namen, to je posredovanje novic iz svoje območja delovanja in za svoje območje delovanja.

Na tem mestu bi dodatno opozorili, da tudi ni jasno kdo bo izvajal meritve na lokalnem območju. Ob tem pa predlagana ureditev zahteva dodatne administrativne obremenitve medije, kar bo posledično povzročilo dvig stroškov.

b) K petemu odstavku 15. člena predloga zakona

Predlagamo, da se v petem odstavku 15. člena predloga zakona doda nova alineja, ki se glasi: *»pomen izvedbe projekta za uresničevanje javnega obveščanja in obveščenosti na lokalnih območjih«*.

Obrazložitev: Predlagana sprememba bo omogočila bolj enakopravno sodelovanje prijaviteljev, ki na lokalnih območjih zagotavljajo obveščenost o zadevah, ki so lokalnega pomena.

c) K sedmemu odstavku 15. člena predloga zakona

Predlagamo, da se sedmi odstavek 15. člena dopolni z novo alinejo, ki se glasi: *»status posebnega pomena«*.

Obrazložitev: S tem se bo omogočilo enakopravno sodelovanje programov posebnega pomena pri posameznih razpisih.

– **K 16. člena predloga zakona (razvid medijev).**

a) K dvanajsti alineji prvega odstavka 16. člena predloga zakona

Predlagamo dopolnitev dvanajste alineje prvega odstavka 16. člena predloga zakona. Zaradi jasnosti zakonske določbe je nujno potrebno, da se opredeli kaj vse sodi pod vire financiranja. Iz trenutnega zapisa namreč izhaja, da se nanaša določba na posredovanje podatkov o vseh virih financiranja ter tudi na posredovanje poslovnih pogodb in informacij o pravnih poslih. Opozarjamo, da v slednjem primeru gre kršitev obveznosti varovanja poslovne skrivnosti.

b) K peti alineji šestega odstavka 16. člena predloga zakona

Predlagamo dopolnitev pete alineje šestega odstavka 16. člena predloga zakona tako, da se opredeli na katere agencije se nanaša, saj to iz trenutnega besedila ne izhaja.

– **K 17. členu predloga zakona (posredovanje drugih podatkov o medijih)**

Predlagamo črtanje 17. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Opozarjamo, da predlagana določba izjemno povečuje administrativno obremenitev (glej točko 1. tega dopisa). To je še posebej izstopajoče in pereče, saj 17. člen predloga zakona navaja podatke, ki se že vodijo pri pristojnih organih (npr. AJPES). Gre za popolnoma nepotrebno podvajanja posredovanja podatkov, ki so pristojnim organom in tudi javnosti že dostopni. Dodajamo, da tudi Zakona o splošnem upravne postopku jasno določa, da če pristojni organi lažje pridobijo potrdila, jih stranke ne rabijo posebej priložiti ali vlagati. Določba 17. člena predloga zakona je tako v nasprotju z ustavljeno pravno prakso.

Dodatno predlog zakona zahteva predložitev tudi pogodb, ki bi potencialno lahko vsebovale poslovne skrivnosti ali pa gre za pogodbe o zaposlitvi, kar predstavlja močan poseg v zasebnost. Hkrati bi takšen sistem uvedel močan nadzor nad delovanjem medijskih družb, kar posega v ustavno pravico do prostovoljne gospodarske pobude.

– **K 18. členu predloga zakona (obvezna objava podatkov v medijih)**

Predlagamo razmislek o smiselnosti ureditve, ki izhaja iz 18. člena predloga zakona. Hkrati predlagamo črtanje pete, šeste in sedme alineje prvega odstavka 18. člena predloga zakona. Predlagamo tudi črtanje drugega odstavka 18. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Opozarjamo, da se s predlagano zakonsko ureditvijo nalaga prevelike administrativne obremenitve, ki hkrati povzročajo podvajanje podatkov, ki se že vodijo pri pristojnih organih (glej točko 1. tega dopisa).

V povezavi s tem predlagamo črtanje pete, šeste in sedme alineje v prvem odstavku 18. člena predloga zakona. Vse informacije, ki bi se morale po teh alinejah poročati trenutno že vodijo pristojni organi in pristojni poslovni/sodni registri. Gre za nepotrebno podvajanje informacij in poročanj, ki poveča administrativno obremenitev in stroške poslovanja. Namesto dodatnega poročanja bi bilo morda bolj smiselno razviti učinkovitejši sistem izmenjave podatkov med različnimi organi in institucijami.

Glede na določbo drugega odstavka 18. člena predloga zakona, bi morali izdajatelji radijskih programov najmanj enkrat na vsako uro oddajanja objaviti ime oziroma identifikator svojega programa. Iz vidika prakse gre za nesmiselno določbo iz katere ne izhaja kako naj radijski programi to sploh izvajajo (hkrati grej tudi obrazložitev k 45. členu predloga zakona spodaj).

– **K 20. členu predloga zakona (priglasitev koncentracij v medijih)**

Predlagamo razmislek o smiselnosti 20. člena predloga zakona, saj koncentracije že izčrpno ureja področni zakon (Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence; ZPOMK-1). Ohranjanje specializiranega pristopa v ZPOMK-1 prispeva k preglednosti in jasnosti pravil za vse vpletene strani. To omogoča boljše razumevanje postopkov in olajšuje skladnost z zakonodajo. Zato je urejanje koncentracija še posebej v Zakonu o medijih nepotrebno.

– **K 25. členu predloga zakona (lokalni radijski in televizijski programi posebnega**

pomena)

a) K prvemu in drugemu odstavku 25. člena predloga zakona

Predlagamo, da se prvi in drugi odstavek 25. člena predloga zakona spremenita tako, da se glasita: *(1) Lokalni radijski program posebnega pomena je program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 6 5. in 20 19. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu.*

(2) Lokalni televizijski program posebnega pomena je program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 9 8. in 23 22. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu«.

V povezavi s tem predlagamo, da se v celotnem zakonu in v 25. členu prilagodi ureditev tako, da je skladna s predlagano spremembo.

Obrazložitev:

Ocenjujemo, da je trenutna zakonska ureditev primerna in zato ni potrebe po njeni spremembi. Dodajamo, da tudi v predlogu zakona ni obrazloženo zakaj premik za eno uro, s čimer tudi predlagatelj zakona ne obrazloži kaj je razlog za takšno spremembo.

b) K tretjemu odstavku 25. člena predloga zakona

Predlagamo, da se prva alineja tretjega odstavka 25. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi: *»v delež programskih vsebin iz prvega in drugega odstavka tega člena se všttevajo programske vsebine, ki jih določa splošni akt o metodologiji nadzorstva, ~~razen zabavnih programskih vsebin~~«.*

Obrazložitev:

S predlagano spremembo se črta ureditev, da zabavne programske vsebine ne spadajo v delež programskih vsebin iz prvega in drugega odstavka 25. člena predloga zakona. Takšna ureditev ni smiselna, saj s tem izpadejo oddaje, ki se po metodologiji štejejo kot zabavne, vendar so velikokrat vse prej kot le zabavne. So namreč lahko tudi informativne in vsebujejo izobraževalne vsebine lokalnega pomena (kot primer takšne oddaje, so primeri oddaj Dobro jutro, ki imajo tudi izobraževalne in informativne prispevke, vendar se po metodologiji štejejo za zabavno oddajo).

– **K 31. členu predloga zakona (sestava in imenovanje sveta)**

Predlagamo, da se prvi odstavek 31. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi: *»(1) Svet za medije sestavlja sedem članov, od tega sta dva člana predstavnika medijev, ki delujejo na lokalnem območju. Vsi člani sveta morajo v največji možni meri odražati enakopravno zastopanost spolov ter enakomerno zastopanost strokovnih področij oziroma izkušenj, opredeljenih v petem odstavku tega člena«.*

Obrazložitev:

Predlagana sprememba bi omogočila zastopanje tudi predstavnikov lokalnih medijev in s tem zasledovala koncept enakopravne zastopanosti v celotnem medijskem sektorju. S tem se bo omogočilo tudi možnost zastopanja specifičnih interesov lokalnih skupnosti in decentralizacija medijskega prostora.

– **K 35. členu predloga zakona (zaščita otrok)**

Primarno predlagamo ponovni razmislek o smiselnosti ureditve v zadnjem stavku tretjega odstavka, ki se glasi: »*Za vsako objavljeno informacijo o otrocih morajo novinarji pridobiti predhodno soglasje njihovih staršev ali skrbnikov*«.

Podredno predlagamo črtanje navedenega dela stavka.

Obrazložitev:

Pozdravljamo in se zavedamo pomena zaščite otrok v medijih. Vendar menimo, da je zadnji stavek v tretjem odstavku 35. člena predloga zakona nepotreben. Potrebno je namreč upoštevati, da šole, vrtci in druge izobraževalne ustanove že imajo pridobljeno soglasje s strani staršev ali skrbnikov. S tem, da bi moral novinar od vsakega posameznega starša pridobiti predhodno soglasje, je nepotrebno podvajanje dela, ki povečuje administrativno obremenitev medijev (glej točko 1. tega dopisa). Hkrati pa to področje že ureja Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov (GDPR). V povezavi s tem dodajamo, da izkušnje iz prakse kažejo, da je takšno določbo nemogoče izpolnjevati (in zato imajo pristojne ustanove že predhodno pridobljena soglasja s strani staršev ali skrbnikov). Če prikažemo primeroma, če želi televizijski prispevek prikazati športno tekmo ali kulturni dogodek, na katerem sodelujejo otroci, mora novinar predhodno pridobiti soglasje. To je v primeru večjih dogodkov neizvedljivo.

– **K 38. členu predloga zakona (prepoznavnost in označitev oglasov)**

Primarno predlagamo črtanje 38. člena predloga zakona (za obrazložitev glej pripombe in obrazložitev k 45. členu predloga zakona).

Podredno predlagamo dopolnitev kako se naj ta zakonska določba izvaja v okviru radijev, saj to iz trenutnega besedila ne izhaja.

– **K drugemu odstavku 39. člena predloga zakona (posebne zahteve in omejitve pri oglaševanju)**

Predlagamo, da se drugi odstavek 39. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi: »(2) Za prikrito oglaševanje odgovarjata naročnik objave in odgovorni urednik. V primeru prikritega oglaševanja velja domneva, da je bilo storjeno z namenom. Dokazno breme, da ~~ne~~ gre za prikrito oglaševanje, je na strani **pristojnih organov odgovornega urednika**«.

Obrazložitev:

Predlog zakona predlaga odgovornost odgovornega urednika pri dokazovanju, da ne gre za prikrito oglaševanje. Menimo, da je takšna zakonska dikcija v nasprotju s splošnimi pravnimi načeli. Načelo pravice do obrambe in domneva nedolžnosti predpostavlja, da je oseba nedolžna, dokler ji ni dokazana krivda. V tem kontekstu je logično, da je dolžnost pristojnih organov dokazati, da gre za prikrito oglaševanje, namesto da odgovorni urednik dokazuje, da ni prišlo do kršitve predpisov. Pristojni organi imajo tudi potrebna sredstva, strokovno znanje in so specializirani za obravnavanje tovrstnih vprašanj. Hkrati bi takšna sprememba zagotovila, da je ugotavljanje kršitev v rokah tistih, ki imajo za to tudi dodeljeno pristojnost. Vse to vodi v jasno zakonodajo, učinkovit pravni sistem in preprečuje možne zlorabe pravic.

– **K 40. členu predloga zakona (prepoved oglaševanja)**

V okviru predlagane ureditve v 40. členu predloga zakona, opozarjamo na neenako stanje in neenako obravnavo domačih in tujih subjektov na trgu. 40. člen predloga zakona določa prepoved oglaševanja, sponzoriranja, radijske ali televizijske prodaja in promocijskega umeščanja izdelkov v medijih tudi za zdravstvene dejavnosti, zdravstvene storitve in izvajalce zdravstvene dejavnosti. S tem se sledi določbam področnih zakonov, na primer 22. in 30. člen Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah in 75.a člen Zakona o zdravstveni dejavnosti.

Opozarjamo, da je v praksi, kljub slovenski pravni ureditvi, dopuščeno oglaševanje tujih zdravstvenih dejavnosti, zdravstvenih storitev in izvajalcev zdravstvenih dejavnosti. Posredno to postavlja v neenakopravni (slabši) položaj medije po Zakonu o medijih, ki jim zakonodaja takšno oglaševanje prepoveduje. Pristojna ministrstva in organe pozivamo k podrobnejši preučitvi področja in potrebnim spremembam zakonodaje, ki bi odpravila neenakopravno stanje med subjekti na trgu.

– **K 43. členu predloga zakona (zahteve in omejitve pri sponzoriranju)**

a) K tretjemu odstavku 43. člena predloga zakona

Predlagamo črtanje tretjega odstavka 43. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Opozarjamo, da ureditev v tretjem odstavku 43. člena predloga zakona ni smiselna. Sponzorirane programske vsebine bi lahko opredelili kot vsebine, ki so ustvarjene ali financirane s strani zunanje organizacije ali podjetja, z namenom promocije njihovega imena, izdelkov, storitev ali blagovne znamke. Ključni element sponzorirane vsebine je, da vključuje financiranje ali podporo s strani sponzorja, ki želi doseči ciljno občinstvo prek vsebine, ki je lahko videti kot bolj neodvisna od tradicionalnega oglaševanja. Torej, v samem pomenu besede »sponzoriranje« je zakonska ureditev popolnoma neprimerna.

– **K 45. členu predloga zakona (promocijsko umeščanje izdelkov v radijski program)**

Predlagamo črtanje četrte alineje četrtega odstavka 45. člena predloga zakona. V povezavi s tem predlagamo tudi črtanje šestega odstavka 45. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Četrty odstavek 45. člena predloga zakona določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati programske vsebine radijskega programa pri promocijskem umeščanju izdelkov. Četrta alineja pri tem določa, da se poslušalca oziroma uporabnika na promocijsko umeščanje izdelkov jasno opozoriti z ustreznim zvočnim opozorilom na začetku vsebine. V povezavi s tem predlagamo tudi črtanje šestega odstavka 45. člena, da agencija določi način označevanja.

Radijske postaje že sedaj skrbijo za kakovost in primernost svoje vsebine. Vendar predlog zakona z obveznostjo zvočnega opozorila pomeni motilo toku programske vsebine in negativno vpliva na poslušalčevo izkušnjo. Radijske postaje želijo ohraniti naraven in nemoten potek svojih programov ter se izogibati morebitnim motečim elementom, ki bi lahko vplivali na kakovost dožemanja programa. Hkrati pa takšna zakonska zahteva ne opredeljuje dovolj jasno kako naj takšno označevanje v praksi poteka. Radio kot nevizualni medij nima enakega obsega orodij kot vizualni mediji za označevanje vsebine. Implementacija zvočnega opozorila bi lahko bila izziv, saj ni jasno, kako točno se bi moralo opozorilo izvesti, da bi se zadostilo namenu zakonske norme. Hkrati se v tem delu tudi onemogoča samoregulacija, kar onemogoča možnost radijem, da se prilagajajo specifičnostim svoje vsebine in ciljnemu občinstvu, kar je ključno za ohranjanje

kakovosti in relevantnosti programa. Dodajamo, da dodatna zahteva po zvočnem opozorilu pomeni nepotrebno administrativno in finančno obremenitev (glej točko 1. tega dopisa).

– **K prvemu odstavku 53. člena predloga zakona (objava popravka)**

Predlagamo, da se prvi odstavek 53. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi:

»(1) *Popravek mora biti objavljen:*

- *če medij izhaja mesečno ali v daljših časovnih presledkih in zahteva za objavo popravka prispe vsaj 14 dni pred izidom, v prvi izdaji oziroma oddaji medija po prejemu popravka;*
- *če medij izhaja tedensko ali na vsakih 14 dni, najpozneje v drugi izdaji oziroma enakovredni oddaji po prejemu popravka;*
- *če se vsebina medija spreminja ali dopolnjuje večkrat dnevno, v roku enega **delovnega dne** po prejemu popravka;*
- *v vseh drugih primerih najpozneje v tretji izdaji oziroma enakovredni oddaji po prejemu popravka.«*

Obrazložitev:

Predlagamo spremembo, da če se vsebina medija spreminja ali dopolnjuje večkrat dnevno, je možno opraviti popravek v roku enega delovnega dne. Časovno okno delovnega dne bo omogočilo dosledno izvajanje te določbe. Namreč, oddaje se lahko predvajajo tudi samo v delovnih dneh (od ponedeljka do petka) in samo v teh dneh je dejansko možno objaviti popravek. S tem lahko pride do situacije, ko bi moral popravek biti objavljen v roku enega dne, pri čemer bi glede na rok bila to sobota, ko se oddaja ne predvaja. S tem ni možno dosledno izvajanje zakonske določbe. Ta anomalija pa se lahko popravi z rokom »delovni dan«.

– **K 65. členu predloga zakona (plačilo na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti)**

Predlagamo črtanje 65. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

65.člen predloga zakona radijskim izdajateljem predlaga novo dajatev, in sicer odmero plačila AKOS na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti. Predlagamo, da se člen v celoti črta, saj uvala le dodatne finančne in administrativne obremenitve medijev (glej točko 1. tega dopisa). Ob tem dodajamo, da izdajatelji radijskih programov že sedaj plačujejo agenciji znesek za uporabo radijskih frekvenc. S tem ureditev iz 65. člena predloga zakona predstavlja le dodatno obremenjevanje izdajateljev radijskih medijev.

Hkrati opozarjamo, da predlog zakona višino dajatve ne opredeljuje in tudi ne opredeljuje katero ministrstvo določi način izračuna plačila (iz zakonskega besedila ne izhaja dovolj jasno ali je to Ministerstvo za finance ali Ministrstvo za kulturo ali MGTŠ). Iz vseh navedenih razlogov predlagamo črtanje 65. člena predloga zakona.

– **K 72. členu predloga zakona (lokalna okna)**

Predlagamo črtanje drugega, tretjega in šestega odstavka 72. člena predloga zakona.

Obrazložitev:

Lokalizacija programskih vsebin v radijskih programih z več geografsko različnimi območji pokrivanja je ne samo smiselna, temveč nujno potrebna. Predvsem zaradi povečanja

relevantnosti radijskih medijev za njihove poslušalce (npr. poslušalcu iz Ljubljane ne serviramo lokalnih informacij iz Maribora, ki zanj niso relevantne) in ohranjanja konkurenčnosti radijskega medija napram t. i. »novim« medijem (npr. Facebook, Youtube). Predlagamo, da se na problematiko lokalizacije pogleda čim bolj celovito. Šele s pravilnim upoštevanjem vseh možnih oblik delovanja radijskih postaj lahko pridemo do pravične rešitve za vse deležnike. Le-ta bo vsem radijskim programom in prebivalcem Slovenije zagotovila enake možnosti dostopa do lokalnih informacij. V javnem interesu je, da se odpravijo »monopoli« nad serviranjem lokalnih informacij v radijskih programih.

Strinjamo se, da vsak radijski program ni primeren za vsakega poslušalca in da si vsak slovenski poslušalec zasluži enakovreden dostop do lokalne informacije. Posledično je edini logičen zaključek, da je vsem radijskim postajam na trgu potrebno omogoči čim bolj enake možnosti za lokalizacijo programskih vsebin. Z odpravo monopolov nad lokalnostjo in posledično večjo raznolikostjo vsebin v radijskem etru pridobiva celotna radijska panoga, saj je lokalna informacija ena izmed zelo pomembnih prednosti radijskih programov. Iz vidika stopnje medijske pluralnosti v družbi je v javnem interesu, da se to izvaja v čim večji meri. V nasprotnem primeru še dalje toleriramo in ohranjamo obstoječe monopole nad serviranjem lokalnih informacij, kar bi lahko razumeli tudi kot favoriziranje ene skupine deležnikov na medijskem tržišču na škodo drugih. Zato sicer pozdravljamo uvedbo lokalnih oken, ob tem pa predlagamo, da se diktija 72. člena omeji zgolj na uvedbo izvajanja lokalnih oken, vse vsebinske omejitve, ki niso direktno povezane s samim konceptom, pa iz nje odstranijo, ker so, tako kot so zapisane, škodljive in preprečujejo, da bi ureditev dosegla želeni namen. Če že morajo biti, pa naj se le-te se natančneje določijo v okviru sprejetja splošnega akta, ki ga predlog novele zakona že tako predvideva, s čimer bo ureditev bolj pregledna in jasna.

Lokalizacija programskih vsebin v radijskem programu z več različnimi geografskimi območji pokrivanja ja smiselna in potrebna. S tem se povečuje relevantnost medijskih vsebin za poslušalce in ohranja konkurenčnost radijskega medija.

– **K 74. členu predloga zakona (obvezni neodplačni prenos programov)**

a) K drugemu odstavku 74. člena predloga zakona

Predlagamo, da se drugi odstavek 74. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi:

*»(2) Neodplačni prenos pomeni storitev prenosa signalov radijskih in televizijskih programov po elektronskih komunikacijskih omrežjih do končnih uporabnikov za medije **iz prvega odstavka tega člena**, pri čemer operater to storitev izvaja za izdajatelje neodplačno **v celoti od sprejema signala od sprejemne postaje, ki jo uporablja operater**, do končnih uporabnikov, izdajatelji pa operaterju omogočijo neodplačni prenos teh programov«.*

Obrazložitev:

Drugi odstavek 74. člena predloga je diskriminatoren saj bi lahko operaterji še naprej zaračunavali distribucijo signala lokalnim izdajateljem s statusom posebnega pomena, medtem ko drugim domačim in tujim izdajateljem operaterji plačujejo umeščanje teh programov v svoje programske sheme. Televizijske postaje v Sloveniji oddajajo digitalno prizemno (DVBT) in preko optičnih povezav kablinskih operaterjev, zato mora biti distribucija televizijskih programov brezplačna od lokacije izvora televizijskega signala do končnega uporabnika. V izvornem predlaganem besedilu bi operater lahko še naprej zaračunaval svoje storitve za distribucijo signala po komercialnih cenah, ki pa za večino medijev s statusom posebnega pomena niso zanemarljive. Namreč sedaj za distribucijo signala operaterji lokalnim izdajateljem s statusom

posebnega pomena zaračunavajo distribucijo signala od studia do sprejemne postaje.

b) K sedmemu odstavku 74. člena predloga zakona.

Predlagamo, da se sedmi odstavek 74. člena predloga zakona spremeni tako, da se glasi:

»(7) Obveznost neodplačnega prenosa lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena se nanaša ~~le~~ na območje, ki ~~ga~~ posamezni operater pokriva ~~se mu ti programi v skladu s tem zakonom ali dovoljenjem namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo~~«.

Obrazložitev:

Trenutno besedilo predloga zakona omejuje izdajatelje lokalni televizijskih programov na njihovo lokalno območje. Takšna ureditev je preozka. Namreč, veliko ljudi dela, živi ali se izobražuje izven svojega lokalnega območja, pri tem pa izražajo zanimanje za informacije iz lokalnega območja, ki jih lahko najbolje posreduje le lokalni medij. Vsebine tako ostajajo lokalne, samo omogoča se jim doseg širše zainteresirane publike. Hkrati, iz stroškovnega in tehničnega vidika predlagana sprememba operaterju ne predstavlja višjih stroškov, saj gre za digitalne programske sheme preko IP stream.

– **K 77. členu predloga zakona (obvezna hramba posnetkov in podatkov).**

Predlagamo, da se drugi in tretji odstavek 77. člena predloga zakona spremenita tako, da se glasita: *»(2) Izdajatelji televizijskih programov morajo najmanj **30 dni šest mesecev** hraniti posnetke programskih vsebin ter spremljajočih oglaševalskih in drugih vsebin, po tem ko so jih zadnjič ponudili za ogled ali poslušanje, s spremljajočimi podatki ter v obliki in na način, ki ju podrobneje predpiše agencija.*

*(3) Izdajatelji televizijskih programov morajo poleg posnetkov iz prejšnjega odstavka najmanj **30 dni šest mesecev** za vsak dan posebej hraniti tudi podatke o vseh predvajanih programskih, oglaševalskih in drugih vsebinah. Podatki morajo vsebovati informacije o datumu predvajanja vsebine, začetnem času, njenem trajanju, naslovu, vrsti in zvrsti vsebine ter informacije o vrsti produkcije in producentu, kot jih podrobneje določi agencija«.*

Obrazložitev:

Predlagamo, da se čas hrambe skrajša iz šest mesecev na 30 dni. Menimo, da je skrajšanje časa hrambe nujno potrebna, saj se hramba nanaša na obsežno količino podatkov. Zaradi same količine podatkov bi s skrajšanjem roka omogočili racionalizacijo poslovanja.

Predlagamo, da pristojno ministrstvo preuči in smiselno upošteva pripombe in predloge GZS v novi verziji predloga zakona. Za dodatna pojasnila smo na voljo.

S spoštovanjem,

Rajko Djordjevič
Predsednik Upravnega odbora
Medijske zbornice

Vladimir Kukavica
Direktor Medijske zbornice